

Հ. Կ. Կ. Կ. Կ. ԱԳԻՏ-ԲԱԺՆԻ ՍԵՐԻԱ № 14

Պրոլետարներ բոլոր յեկեղների, միացե՛ք

ԿԱՐՈ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԻՆՁՈՒ ՅԵՎ ԻՆՁՊԵՍ ԵՐ

== ԸՆԿԵՐ ԼԵՆԻՆԸ ==

ԿՈՎՈՒՄ ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՄ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1924

355

12-15

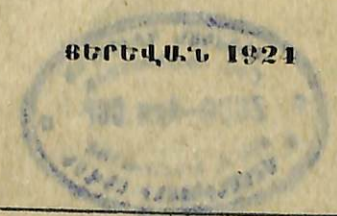
11 MAR 2010
EPOS MUL. 01

355
7-15

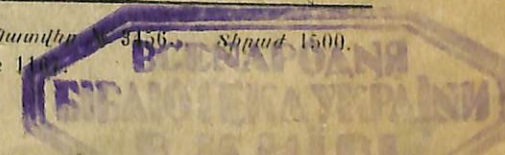
Պրոլետարներ բոլոր լեզուների, միացե՛ք.

ԿԱՐՈ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԻՆՉՈՒ ԵՐ ՅԵՎ ԻՆՉՊԵՍ
== ԸՆԿԵՐ ԼԵՆԻՆԸ ==
ԿՈՎՈՒՄ ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏԱ-
ԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՍ

Տպագրական Տրեստի 2-րդ տպարան. Պատվեր № 3156. Տիրաւ. 1500.
Դրստեղծար № 1107.

90. 726

24356.59

Մի խոսքով զրանք կապիտալիստներն եյին: Ինչպես
կարող են կապիտալիստները հարստանալ, մեծ գումար-
ներ զիջել, պարզ է, վոր միայն ուրիշին շահագործելով,
պետք է ստիպեն ուրիշներին իրանց համար աշխատելու,
վորպես զի նրանց չնչին աշխատավարձ տան, բայց իրանք
լավ շահ ստանան:

92.2.

1914 թվականին հայտարարված համաշխարհային մեծ պատերազմն ահա այս նպատակն ունեւր:

Բայց միթե բոլոր յերկրների կապիտալիստներն եւ այդպէս պարզ հայտարարեցին, թե հարստանալու համար բանվորներին ու գյուղացիներին շահագործելու համար են պատերազմ հայտարարում:

Իհարկե վոչ:

Կապիտալիստական յերկրներում ամեն տեսակի շահագործում ուրիշ կերպ ե տարվում ե բացառվում, այնպէս, վորպէս թե դա արվում ե հայրենիքի սիրո համար, ազգի պատիվը պաշտպանելու, թշնամուն խորտակելու համար, ալլապէս նա մեր յերկիրը կը գրավի ե մեզ կստրկացնի ե այլն հազար ու մի գեղեցիկ ու բարի նպատակներ ու պատճառներ: Ու սկսեցին իրար մեղադրել: Գերմանացին Ֆրանսիացուն եր մեղադրում, վոր իբր թե սա ուզում ե յուր յերկրի մի մասը խլել, Ֆրանսիացին գերմանացուն, Ռուսաստանը մեղադրում եր գերմանացուն, վոր սա կոպիտ ե, վայրենի, ուրիշ ժողովուրդներ ստրկացնող ե հիմա ել ուզում ե, իբր թե Ռուսաստանը գրավի ե ուսս ժողովրդին ստրկացնի: Ռուսաստանը յուր թերթերում, պրիկազներում գրում եր այս մտայն, ամբողջ աշխարհում հայտարարում, չնայած վոր ամենակոպիտ, ամենազաժան կառավարութիւնը ցարական Ռուսաստանի կառավարութիւնն ե յեղել: Անգլիան ու Ամերիկան ել իրանց հերթին եյին արգարանում ու ուրիշներին մեղադրում, բայց սրա հետեանքն այն յեղավ, վոր ամենահամեղ պատառները խլեցին ու ավելի ուժեղացան: Իսկ անկշտում Ամերիկան ոգավելով հանգամանքից, Յեւրոպական պետութիւնների պարտատերը դարձավ ու վոսկու հարուստ պաշարի տեր դարձավ:

Այսպիսով կապիտալիստական պետութիւնները յերկու թշնամի բանակի բաժանվեցին: Յերկու կողմերն ել արագութեամբ սպառազինվում եյին, մթերքների հսկայական պահեստներ շինում, մեծ քանակութեամբ բանվորներ ու գյուղացիներ գնքի տակ հավաքում:

Այս ամբողջ աշխատանքը հաջողութեամբ տանելու

համար կապիտալիստներն իրանց յերկրների բանվորներին ու գյուղացիներին վոսկու դեզեր եյին խոստանում, բանվորներին Ց-ժամյա բանվորական որ ե աշխատավարձի հավելում, գյուղացիներին՝ հող ե հարկերի թեթեացում:

Բայց դրա փոխարեն մենք ի՞նչ տեսանք: Միլիոնավոր զոհեր, ծաղկած արտերի ե դաշտերի քայքայում, շատ տեղեր Ց-ժամյա բանվորական որվա վերացում, տուրքերի շատացում, բազմաթիվ յերիտասարդ ուժերի գնքի տակ հավաքում ե վերջապէս, ամեն կողմից ճնշում, քաղց ու գաղթականութիւն:

Դեռ ծխում են շեն ու հարուստ գյուղերն ու քաղաքները, դեռ ավերակ դաշտերն ու արտերը չեն ցանվել, այգիները՝ մշակվել, իսկ բանվորութիւնն ու գյուղացիութիւնը վոսկու դեզերի փոխարեն նոր սովի ու քայքայման յենթարկվեցին:

Մի կողմից նոր շուկաների գրավում, ավելի դաժան շահագործում, վորի հետեանքով բուրժուազիան ավելի յե հարստանում, մի քանի տասնյակ կապիտալիստներ նոր միլիոններ ձեռք բերում, շուրջ կյանք, պալատներ ու ամրոցներ կառուցում, իսկ մյուս կողմից ժողովրդական լայն շերտերի աղքատացում, հիվանդութիւններ ու զոհեր:

Պատերազմը վոչինչ չտվեց բանվորութեանն ու գյուղացիութեանը, բայց նոր հողամասեր ե շահագործման նոր աղբյուրներ տվեց կապիտալիստներին:

Հաշտութիւն կնքվեց. դա վերստայան անուշով դաշնագիրն եր: Հաղթողները հաղթվողների վզին նոր շղթաներ փաթաթեցին ե այդպիսով բազմաթիվ աշխատավոր մարդկանց նոր սովի ու քայքայման յենթարկեցին: Մինչև հիմա ել գերմանական աղքատ ժողովուրդը տնքում ե սովի ճիրաններում: Հաղթող Ֆրանսիան նոր հողեր գրավեց, հարստացրեց յուր կապիտալիստներին, բայց յուր բանվորներին ու գյուղացիներին վոչ միայն վոչինչ չտվեց, րնդհակառակն, ավելի փառ պայմանների մեջ դրեց:

Ուր մնացին կապիտալիստների լավ խոստումները, վոսկի ու հարստութիւնը:

Դրանք միայն դատարկ խոսքեր եյին, վորպէս զի

լայն շերտերին համոզեն թշնամու վրա հարձակվելու և նրանից հարստութուն խլելու, վոչ թե այդ լայն մասսաներին հանձնելու, այլ սեփական կապիտալիստներին տալու, նրանց ավելի հարստացնելու:

Իհարկե, մի յերկրի բանվորն ու գյուղացին յերբեք չեն ցանկանա յեղբայրասպան պատերազմով հաղթելու իրանց հարևան բանվորներին ու գյուղացիներին, վորպես զի նրանց մահվամբ իրանք հարստանան:

Այն ժամանակ, ահա, յերբ կապիտալիստները բաժանվել էին յերկու ուժեղ խմբի, կատաղի պրագությամբ զինվում էին, պատրաստվում պատերազմի, բանվորներն ու գյուղացիները շնորհիվ իրանց անպատրաստականության, դեռ չէին վորոշել իրանց դերը:

Դեռ մինչև 1914 թիվը բոլորն էլ զգում էին, վոր մի սոսկալի փոթորիկ է լինելու, մի չափանված պատերազմ: Բոլորն էլ պատրաստվում էին այդ պատերազմին: Կապիտալիստական յերկրների բոլոր գործարաններն ու գավոռները նոր զակագներ ստացան՝ պատերազմը հաջողությամբ տանելու համար մեծ քանակությամբ ռազմամթերք պատրաստել, մթերքների հսկայական ամբարներ շինել և կուտակել: Այս պատճառով էլ գործադրկությունը վորոշ չափ թուլացավ: Չէ՞ վոր բոլոր գործարաններն էլ անդադար աշխատում էին:

Այս աշխատանքի հետ միասին գործարանատերերն ու բանկիրները զինում հազցնում էին բանվորներից ու գյուղացիներից բռնի հավաքած զորքը: Ծովերում ու ուղիքներում ռազմականները ուժեղացնում ու շատացնում, սգում՝ ռզմնավերը սպառազինում, իսկ ցամաքում արգեն պարզ է, վոր ամբողջ յերկրի մի հսկայական զորաբանակ էր դարձել: Չէ՞ վոր բոլոր ջահել աշխատող ձեռքերը զենքի տակ էին կանչված:

Պարզ է, վոր պատերազմը մի որ պայթելու էր: Միայն կույրերը չէին կարող նկատել:

Բայց ինչ էին անում այդ ժամանակ պատերազմի հակառակորդները: Միթե նրանք չէին կարող այնպես անել, վոր պատերազմ չլիներ:

Դրանցից մի մասը, վոր բուրժվազիայի սեղանի փշրանքներով էր կերակրվում, զբաղված էր միայն դատարկաբանությամբ, այստեղ ու այնտեղ խոսում, վոր իրանք հակառակ են պատերազմի և կրողքեն յեթե պատերազմ հայտարարվի: Դրանք պացիֆիստներն էին, վորոնք պատերազմի հենց շռաշին որվանից անցան իրանց յերկրի կապիտալիստների կողմն ու պատերազմը համարեցին իբրև մի սրբազան, հանուն ազատության, քաղաքակրթության գործ:

Հանգիստ նստած էին իրանց տեղերը նաև ռեֆորմիստները, այսինքն բանվորների ու գյուղացիների այն ներկայացուցիչները, վորոնք ուզում են պրոլետարիատի զբոլթյունը բարելավեն վոչ թե հեղափոխական ճանապարհով, ընդհանուր կռվով, այլ խաղաղ բարեկարգությամբ, բուրժվազիայի հետ միասին հանգիստ ու թեթևի տված աշխատելով: Սրանց թիվը շատ շատ էր: Դժբախտաբար պրոլետարիատի մեծամասնությունը դեռ սրանց հավատում էր ու սրանց յետևից գնում:

Սրանք ունեին իրանց ուժեղ միջազգային կազմակերպությունը, վոր կոչվում էր յերկրորդ Ինտերնացիոնալ: Այս յերկրորդ Ինտերնացիոնալը յուր առաջին ընդհանուր համագումարում՝ կոնգրեսում, վոր տեղի ունեցավ 1889 թվին Փարիզում, վորոշեց վոր պատերազմի դեպքում պետք է լուրջ միջոցների դիմել խանգարելու համար: Պետք է բոլոր յերկրների պրոլետարիատը միահամուռ ուժով դուրս գա պատերազմի դեմ:

Հետևյալ միջազգային կոնգրեսներում միջազգային պրոլետարիատը ցույց տվեց այդ կռվի ճանապարհը: Պարզ վորոշեց, վոր «պատերազմին պատերազմով պետք է պատասխանել»: Այսպես Շվեյցարիայի Բազել քաղաքում հավաքված միջազգային համագումարն ավելի կտրուկ գրեց այդ հարցը, այնպիսի միջոցներ ընդգծեց, վոր գրանից պարզ և կտրուկ ճանապարհ չէր կարող լինել: Այսինքն, գործադուլ հայտարարել միջազգային մասշտաբով, խանգարել հաղորդակցության ճանապարհները, գործարաններում խանգարել զինամթերք պատրաստելու աշխատանք-

ները և վերջապես բոլոր յերկրների բանվորներն ու չքավոր գյուղացիները պետք է կազմակերպված լինեն, միմյանց պաշտպանեն, այնպես վոր միջազգային բուրժուազիան իր դեմ ունենա կազմակերպված միջազգային պրոլետարիատը: Այսպիսով պատերազմող կապիտալիստական կողմերը իրանց թիկունքում կունենան մի յերրորդ ներքին թշնամի, վորք կխանգարի, կքայքայի կապիտալիստների բոլոր ձեռնարկութունները ուղղված միջազգային պրոլետարիատի դեմ:

Թվում եր, վոր հարցը շատ պարզ եր դրված:

Բայց այդպես չեղավ: Այնտեղնացիոնալը վճռականութուն չուներ: Կազմված լինելով մանր—բուրժուական մարդկանցից և հարուստ, վորակյալ բանվորներից՝ ունեցող միստների այդ Խնտերնացիոնալը վոչ միայն վոչ մի վճռական քայլ չարավ պատերազմի դեմ դուրս գալու համաձայն Բագերի համագումարում ընդունված բանաձևի, այլ, ընդհակառակն, միջազգային կապիտալիզմի մի նոր ողնական ուժը պարծալ:

Ահա այսպես եր դրությունը, յերբ 1914 թվին համաշխարհային պատերազմն սկսվեց: Քայքայվեց ունեցող միստների Խնտերնացիոնալը: Սոցիալիստներն անցան իրենց հայրենի կապիտալի կողմը: Գերմանացի սոցիալիստները Վերմերի կողմն անցան, ֆրանսիացիները՝ իրենց բանկիրներին: Ամեն մեկը ձգտում եր ապացուցել, վոր հարձակվող կողմը ինքը չե, հարեան պետութունն է, վոր «արգարությունը», «ճշմարտությունը» իրենց կողմն է: Յերկրորդ Խնտերնացիոնալի առաջնորդները իրենց բուրժուական յերկրի կառավարության կազմի մեջ մտան, միևնախորհրդեք դարձան: Իսկ շարքային բանվորական և աղքատ գյուղացիական մասսան առանց դեկավարների մատով, մյուս կողմից չունենալով կուռ կազմակերպություն, տարբալուծվեց, քայքայվեց և մինչև անգամ մի ուժ չկազմեց բողոքելու համար:

Բայց միջազգային հեղափոխական պրոլետարիատի հարազատ զավակները, նրա լավագույնները քնած չեյին: Յերկրորդ Խնտերնացիոնալի բոլոր կոնգրեսներում ել մի խմբակ կար, վոր ավելի կտրուկ, ավելի խորն եր հաս-

կանում պրոլետարիատի շահերը և չեք դադարում դասակարգային պայքարի տեսակետից: Այդ խմբակը փոքր եր թվով, քիչ ել հետևողներ ուներ, բայց ո՛հեր լավ և կորովի առաջնորդներ, ինչպես Պլեխանովը, Ռոզա Լյուկսեմբուրգը, Կարլ Լիբկնեխտը և մեզ բոլորիս սիրելի ընկ. Լենինը:

Դրանք առաջարկում եյին չդադարել վոչ մի դեպքում դասակարգային պայքար մղելուց, չխափել բուրժուազիայի դեղեցիկ լողունքներից, յերբեք չհավատալ միջազգային կապիտալիստներին, իսկ պտերազմի դեպքում ամենակարող միջոցների դիմել, մինչև պրոլետարիատի զինված ապստամբության: Նրանք ասում եյին, վոր պայքիֆիստների դեղեցիկ խոսքերը պատերազմի դեմ և ունեցող միստների համաձայնողական ջաղաքականությունը պրոլետարիատին կործանման են տանում: Վոչ մի համաձայնութուն բուրժուազիայի հետ, վոչ մի զիջում: Ամբողջ ուժը պետք է կենտրոնացնել պրոլետարիատի կազմակերպության մեջ: Միջազգային կապիտալին մահացու հարված կարող ե տալ միայն միջազգային պրոլետարիատի դասակարգային կուռ կազմակերպությունը և վոչ թե համաձայնությունը, պարլամենտը կամ միևնախորհրդեք:

Համաշխարհային պատերազմից դեռ շատ առաջ պրոլետարիատի հեղափոխական մարտիկները նախատեսել եյին պատերազմի անխուսափելիությունը, ցույց եյին տվել պատերազմի պատճառները: Այդ պատճառով ել հենց սկզբից նրանք առաջարկում եյին նախապատերազմական աշխատանքներ կատարել, միջոցներ գտնել պատերազմը խափանելու համար և չսպասել հրացանների ու թնդանոթների ձայներին:

Այս խմբակի մեջ աչքի յեր ընկնում ընկեր Լենինը: Ընկեր Լենինը պարզ և ամենքից լավ եր հասկանում համաշխարհային պատերազմի վտանգը: Նա դեռ վաղուց նախատեսել եր համաշխարհային պատերազմի անխուսափելիությունը: Ռուս—յապոնական, բալկանյան և թուրք—իտալական պատերազմները համաշխարհային պատերազմի առաջին մասնակի ալիքներն եյին: Ուրեմն պետք է քննել այդ պատերազմների պատճառներն ու

նպատակները, նախատեսանել համաշխարհային պատերազմը, կապիտալիստների խմբավորումը պրոլետարիատի գերնայից պատերազմում և միջազգային սոցիալիստների անելիքները:

Սորն ըմբռնելով այս բոլորը ընկ. Լենինը դրա հա-համար ել առաջարկում էր ավելի արժանատիան միջոց-ների գիմել:

1912 թվի Բագելում գումարած արտակարգ միջազ-գային կոնգրեսը հենց այս արժանատիանների ազդեցու-թյան տակ բնգունեց անհաշտելի բանաձևը բուրժուազի-այի դեմ: Այդ բանաձևն ստում էր. «կոնգրեսը ուղիղ և պարզ կերպով ցույց է տալիս այն ճանապարհը, վորով պիտի գնան բանվորները, յեթե վոճրագործութուն տեղի ունենա, յեթե պատերազմն սկսվի, այդ ճանապարհը քա-ղաքացիական կռվի ճանապարհն է», «բանվ. ղները վոճ-րագործութուն են համարում իրար կրակել հանուն կա-պիտալիստների շահերի»:

Հեղափոխական վոգի շնչող այս բանաձևն այսպես ել մեռած մնաց: Մենք տեսանք, թե ինչպես յերկրորդ Ինտերնացիոնալը միացավ միջազգային կապիտալին և այսպիսով մահացու հարված հասցրեց միջազգային պրո-լետարիատին: Հենց այս բանը նախատեսում էր ընկեր Լենինը: Նա շատ լավ էր ըմբռնել ուեֆորմիստների վոգին, նրանց մշտական տատանումները, խուսափումը կարուկ միջոցներից:

Յեվ յերբ լավեցին թնգանութների ձայները, Ինտեր-նացիոնալն այլևս չկար: Սոցիալիստներն անցան «Հայ-րենիքի պաշտպանության գործին»:

Ահա այն ժամանակ, յերբ դաշտերում արյուն էր հոսում, ամեն տեղ ավերածութուն ու քայքայում էր տեղի ունենում, շովինիզմը կուրացրել էր ուեֆորմիստ-ներին, մինչև անգամ այնպիսի սոցիալիստների, վորոնք մի ժամանակ պրոլետարիատի հարազատ պաշտպաններն էյին, ինչպես որ. Պլեխանովը: Ընկեր Լենինն էր, վոր իր հետ ունենալով Կարլ Լիբկնեխտին, Ռոգա Լյուկսեմ-բուրգին, Ջինովյեվին, ամուր կանգնած էր, իբրև պաշտ-պան պրոլետարիատի շահերի: Նա էր, վոր չէր մոռացել

միջազգային կոնգրեսների հանկապես Բագելի կոնգրեսի, բանաձևերը: Այդ մի բուռն գործիչները, պուլխն ունենա-լով ընկեր Լենինին, բողոքի և կռվի ձայնը հնչեցրին: Առաջին գոհը դարձավ Կարլ Լիբկնեխտը, վորը ձերբա-կալվեց և բանդարկվեց: Պրոլետարիատը պես՞ էր իմ-պերալիստական պատերազմի դեմ դուրս գար, միջազգա-յին սոցիալիզմը իր ճգնաժամն էր ապրում: Ահա մի այս-պիսի ժամանակաշրջանում ընկեր Լենինի կոչը, նրա ձայ-նը ուժեղ էր, կարուկ և գործնական: Բուրժուազիան կա-տաղի հալածանք է սկսում, համարում ընկեր Լենինին դավաճան, կաշառված:

Մյուս սոցիալիստ ուեֆորմիստները բռնված նեղ ազ-գային տաղնապով, մոռացած հեղափոխական պրոլետա-րիատի պատգամները, վոչ միայն չէյին լսում այս ձայնը, այլև իրանց հերթին խանգարում ու հալածում:

Պատերազմը պրոլետարիատի միջազգային կապերը կտրել էր: Ձանազան յերկրների սոցիալիստական կուսակ-ցությունները և բանվորական կազմակերպությունները քայքայվել էյին և մոռացել իրանց պատմական դերը:

Բանվորական մամուլը հոգուտ բուրժուական շահերի էր ծառայում: Հարկավոր էր նորից համախմբել բանվոր-ներին, կապեր հաստատել, բանվորական կազմակերպու-թյունները վորքի հանել և իբրև մի կազմակերպված ուժ պատերազմի դեմ դուրս գալ:

Յեվ անա 1915 թվին ղվեցարական մի փոքրից քա-ղաքում, Յիմերվալդում, հավաքվում են պրոլետարիատին հավատարիմ մնացած մարդիկ վորոշելու համար, թե ինչ դիրք բռնեն տվյալ մոմենտին և ինչպես վերականգնեն պրոլետարիատի քայքայված կազմակերպությունները:

Յիմերվալդի, պատերազմի ժամանակ հավաքված այդ առաջին միջազգային սոցիալիստական համագումարի հո-ղին դարձավ ընկեր Լենինը: Նրա ջանքերով տեղի ունե-ցավ այդ համագումարը և բոլոր գործնական վճիռներն ու բանաձևերը ընկեր Լենինի խմբագրությամբ և անմի-ջական մասնակցությամբ լույս տեսան:

Այդ համագումարում ել հանգես յեկան ուեֆորմիստ-ները, բայց շնորհիվ ընկեր Լենինի և նրա ընկերների

Նանքերի՝ համագումարն անցավ հեղափոխական սոցիալիզմի փոքով:

Չնայած համագումարին մասնակցելու հրավեր ստացել էյին բոլոր յերկրներին սոցիալիստական կուսակցությունները, բայց յեկան միայ ձախ, հեղափոխական կուսակցությունները: Ռեֆորմիստները չցանկացան այդ համագումարին մասնակցել, ավելի լավ համարելով իրանց դավաճանական քաղաքականությունը շարունակել:

Ընկեր Լենինի առաջարկած բանաձևերը կորուսած և պարզորոշ բաց են անում պատերազմի իսկական նպատակը, աստուոր: Համագումարը բաց է թողնում մանիֆեստ: Մանիֆեստում համագումարն առանց վախենալու բացադրում է, փոր «Յեվրոպայում քառս է տիրում շնորհիվ պատերազմի, այդ քառսն ստեղծող պատերազմը իմպերալիզմի պտուղն է, այս պատերազմը բաց է անում իմպերալիստական պատերազմի իսկական բնույթը: Մանիֆեստը դիմում է բանվորներին և հասկացնում է, փոր սոցիալիստական կուսակցությունները դավաճանել են պրոլետարիատին, մոռացել են Բազելի և մյուս համագումարների բանաձևերը և այդ պատճառով ել այդ պատերազմի պատասխանատվությունը նրանք իրանց վրս յեն: վերցնում: Վերջում համագումարը հայտնում է, փոր պանազան յերկրներից հավաքված պրոլետարիատին հարազատ մնացած պատգամավորները մերժում են ազգային համերաշխության գաղափարը և ընդունում են միջազգային համերաշխությունը, շարունակում են գասակարգային պայքարը, և հավաքվել են նրա համար, փորպեսզի «վերականգնեն կտրված միջազգային կապերը, հիշեցնեն պրոլետարիատին իր պարտականությունը և կոչ են անում պայքար սկսելու հանուն խաղաղության»:

Այստեղ ուրեմն առաջին անգամ պատերազմի ժամանակ հարց է բարձրանում, փոր պրոլետարիատը հոգուտ իսպաղաղության դուրս գա:

Դարձյալ շնորհիվ ընկեր Լենինի և նրա ընկերների անդուլ Նանքերի, յերկրորդ կոնֆերենցիան գումարվում է 1916 թվին, գարձյալ շվեյցարիայում, Կինտալ քաղաքում: Այստեղ ել մի մանիֆեստ է ընդունվում և հատկապես պատերազմին ու հաշտության վերաբերյալ մի բանաձև:

Կինտալի համագումարն ավելի համարձակ է քննում լոյալ պատերազմական մոմենտը և ավելի վճռական յեղրակացություններ դուրս բերում: Կոչն անողոք քննադատության է յենթարկում նաև շովինիզմով բռնված սոցիալիստ-հայրենասերների վարմունքը:

Կոչը մեղադրում է տիրող դասակարգը, փորովհետե «նա է նախապատրաստել և նա է ցանկացել այդ պատերազմը»: Նա է բանվորներին սպանդանոց տանում, դաշտերն ու արտերն արյունով փողոցում, «բանվորներից բոլորը խլում, փորպեսզի դրանով ապահովի իր սեփականությունը»:

Իսկ «բոլոր յերկրների սոցիալիստները նրանց հետ ձեռք ձեռքի տված են աշխատում, մոռանալով կոնդրեսներում ընդունած բանաձևերը»:

Ամենահետաքրքիր փաստաթուղթն է կոնֆերենցիայի ընդունած մի բանաձևը, փոր քննում է պրոլետարիատի բռնած դիրքը պատերազմի նկատմամբ:

Այստեղ այդ բանաձևը քննում է բուրժուական սեփականության հարաբերությունները և դրանից առաջացած իմպերիալիստական շահերի հակասությունը: Այս հակասության հետևանքն է ժամանակակից համաշխարհային պատերազմը: Հետո քննելով պրոլետարիատի կրած վնասներն այս պատերազմում և գտնելով, փոր կապիտալիստական հասարակարգում չի կարելի մշտապես իսպաղաղություն հաստատել, հայտնում է փոր միայն սոցիալիզմը կարող է համապատասխան պայմաններ ստեղծել մշտական խաղաղություն հաստատելու համար: Այս պատճառով ել պայքարել հանուն հաշտության, նշանակում է պայքարել հոգուտ սոցիալիզմի իրականացման: Դրա համար ել պրոլետարիատի համար կյանքի և մահու խնդիր է դարձել անմիջապես պատերազմը վերջացնելու լոգունգը:

Իսկ անմիջական պահանջը պետք է լինի հաշտություն առանց անեկսիայի, ազգային ճնշման, և առանց դրամական տուգանքի:

Վոչ մի բանաձև այնպիսի վճռականությամբ չի արտայայտվել բուրժուական հասարակարգի և պատերազմի դեմ այս պատերազմի ընթացքում, փորքան Կինտալի կոնֆերենցիայում ընդունած բանաձևերը և կոչը:

Այստեղ ել ընկեր Լենինը յուր ամբողջ վճռողականությամբ հանդես է գալիս և կոնֆերենցիան տանում է հեղափոխական պրոլետարիատի ձգտումներին համաձայն:

Վոչ վոք այնպես խորը և հետևողականորեն չի բա-
բառել համաշխարհային պատերազմի իսկական բնույթը
ինչպես ընկեր Լենինը: Նա եր, վոք այնպիսի համարձա-
կությամբ բացեց բուրժուազիայի իսկական դեմքը, և
ցույց տվեց, թե ինչու է նա «հայրենիքի», «ազատու-
թյան» և «արդարության» մասին խոսում:

Առանց դադարի և առանց հոգնելու ընկեր Լենինը
տանում եր յուր կռիվը պատերազմի դեմ, կապիտա-
լիստական հասարակարկերի դեմ և ավելի համառու-
թյամբ պայքարում սոցալիստ—հայրենասերների դեմ:

Այդ է պատճառը, վոր վոչ վոք այնքան թշնամի չու-
ներ, վորքան ընկեր Լենինը: Բուրժուազիան ընկեր Լենի-
նին յուր ամենավտանգավոր թշնամին եր համարում, դրա
համար ել անվերջ հալածում եր նրան:

Ընկեր Լենինն արդեն վաղուց ասել եր, վոր այս
պատերազմի հետևանքը լինելու է պրոլետարիան հեղա-
փոխությունը: Վորոչ ավյախների հիման վրա նա գտնում
եր, վոր Ռուսաստանում հեղափոխություն է ծագելու, և
այդ հեղափոխության գլխավոր գործիչը պրոլետարիատն է
լինելու: Այս պատճառով ել նա կապ է հաստատում Ռու-
սաստանի բանվորական կազմակերպությունների հետ և
հակառակ Պլեխանովի, նա տանում է այն միտքը, թե
Ռուսաստանի պարտությունը լինելու է նաև ցարական
կառավարության վերջնական անկումը: Շնորհիվ ընկեր
Լենինի կազմակերպչական շնորքի, Ռուսաստանի քայ-
քայված բանվորական կազմակերպությունները նորից վոտ-
քի կանգնում և պատրաստվում հարվածելու ցարական
կառավարությանը:

Այստեղ ել ընկեր Լենինին հանդիստ չեն տալիս:
Ցարական կառավարությունը Լենինին իր ամենավտանգելի
թշնամին եր համարում և այդ պատճառով մի չափանված
հալածանք է սկսում նրա դեմ:

Յեվ յերբ թուլացած և քայքայված ցարական կառա-
վարությունն ընկնում է պրոլետարիատի հարվածների
տակ ընկեր Լենինը վերադառնում է Ռուսաստան և մի
կատաղի պայքար է սկսում բուրժուազիայի և մենշևիկնե-
րի ու եսերների դեմ:

Նա ապացուցում է, վոր Ռուսաստանի պրոլետարիա-

տը վոչ մի շահ չի ստանա այս պատերազմից, նա, ընդ-
հակառակն, պահանջում է, վոր պատերազմը շուտ վեր-
ջանա, հաշտություն կնքվի համաձայն ցիմելվարդի և կլին-
տալի վորոշումների:

Շնորհիվ ընկեր Լենինի կորովի այս միտքն անասելի
տարագությամբ տարածվում է հեղափոխական պրոլետա-
րիատի շարքերում և նրա հեթեհական պահանջը գտնում:

Կատաղի պայքարում Ռուսաստանի հեղափոխական
պրոլետարիատը հաղթող է հանդիսանում Հոկտեմբերյան
հեղափոխությամբ և այժմ, արդեն, իբրեւ տիրող և հաղ-
թող դասակարգ պատերազմող կողմերին թելադրում է
յուր պահանջները համաձայն ընկեր Լենինի մտքերի: Հե-
ղափոխական պրոլետարիատն այլևս չի ուզում պատերազ-
մել, իդուր յուր յեղբայրների արյունը թափել, վորպես
զի միջազգային բուրժուազիան սղտվի: Հակառակ բուր-
ժուազիայի կատաղի պայքարի նրա հակառակություն
Ռուսաստանի պրոլետարիատը հաշտություն է առաջար-
կում և անմիջապես գործնական միջոցների է դիմում:

Իմպերալիստական պատերազմը վերջանում է Ռու-
սաստանում և այդ մոմենտից սկսվում է հեղափոխական
պրոլետարիատի հերոսական կռիվը ներքին և արտաքին
թշնամիների դեմ՝ բուրժուազիայի դեմ: Դա քաղաքացիա-
կան կռվի սկիզբն էր:

Այսպես ընկեր Լենինը կարողացավ պրոլետարիատի
հարադատ պահանջները, նրա պատմական պարտականու-
թյունը հաստատ պահել: Մինչդեռ սոցիալիստ—հայրե-
նասերները պրոլետարիատին քարշ եյին տալիս բուրժուա-
զիայի յետեից, նրա պահանջները թուլացնում, դար-
ձնում միջազգային կապիտալիզմի գերին, գրելում ինքնու-
րոյն գործունեությունից՝ մեր սիրելի ընկեր Լենինը հա-
վատարիմ մնաց մեր մեծ ուսուցիչ Կարլ Մարքսին և պրո-
լետարիատի կարմիր գրոշակը բարձր պահած անցավ ա-
մենավտանգավոր ճանապարհներից, կռիվներից և պրոլետա-
րիատին Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությանը հասցրեց:

Ընկեր Լենինի և նրա ընկերների գործն այն յեղով,
վոր նրանք պարզեցին իմպերալիստական պատերազմի
իսկական նպատակը: Մինչդեռ ուեֆորմիստները բացադրում
էյզվ վոր 1914 թվի պատերազմը վերջինն է լինելու,

վորից հետո ընդհանուր հաշտություն է լինելու և խաղաղ կյանք, ընկեր Լենինը դրան հակառակ ասում է, վոր դա վերջին պատերազմը չէ, վոր քանի կապիտալիստական հասարակարգը գոյություն ունի խաղաղ կյանք չի կարող լինել, միայն սոցիալիզմը կարող է վերջ տալ պատերազմներին: Դրա համար անհրաժեշտ է ունենալ անկախ, կուռ պրոլետարական դասակարգային կազմակերպություն, բանվորական կոմունիստական կուսակցություն, ինչպես խորհրդային հանրապետություն մեջ, միայն այդ պայմանով պրոլետարիատն ազատ կմնա կորստաբեր պատերազմներից:

Ուրեմն անհրաժեշտ է թողնել ռեֆորմիստ սոցիալիստներին, յերկրորդ ինտերնացիոնալը և համախմբել յերրորդ Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի շուրջը:

Ահա այսպես ընկեր Լենինը և յուր ընկերները կազմակերպեցին պրոլետարիատը, պատերազմի դեմ դուրս յեկան առանց վախենալու, առանց նահանջելու, իսկ ուսսական պրոլետարիատը տարան դեպի հաղթանակ: Նրանք եյին, վոր կամաց կամաց, կանդ չառնելով վտանգների առջ կարողացան կազմակերպել Կոմունիստական կուսակցությունը, վորը հաղթանակի տարավ ուսական պրոլետարիատին:

Այժմ յերբ շնորհիվ ընկեր Լենինի և նրա կազմակերպած Կոմունիստական Կուսակցության խորհրդային հանրապետության մեջ պրոլետարիատի հաղթանակն է տոնվում, Յեվրոպայում բանվորները դեռ չեն հեռացել յերկրորդ ինտերնացիոնալից, դեռ հավատում են ռեֆորմիստներին: Ահա ընկեր Լենինի միակ ցանկությունն է ուժեղացնել 3—Ինտերնացիոնալը, բանվորներին համախմբել Կոմունիստական կուսակցությունների շուրջը և նման ուսական հեղափոխական պրոլետարիատին համաշխարհային Հոկտեմբերին հասցնել:

Ահա թե ինչպես և ինչու այնպիսի համառությունը ընկեր Լենինը կոխ էր մղում բուրժուազիայի դեմ, ահա այդպիսի ձևով էլ մենք պետք է տանենք մեր կոխը, իբրև ընկեր Լենինի հարազատ աշակերտներ:

40. 426

